

**Univerzita Karlova v Praze
Právnická fakulta**

Je privatizace soudní moci v civilním procesu krokem správným směrem?

Studentská vědecká a odborná činnost

Kategorie: Magisterské studium

Rok odevzdání: 2013
VI. ročník SVOČ

Autor: Petr Jalůvka
Konzultant: Doc. JUDr. Karel Beran, Ph.D.
Vědecký seminář: Věd. sem. teorie práva

Čestné prohlášení a souhlas s publikací práce

Prohlašuji, že jsem práci předkládanou do VI. ročníku Studentské vědecké a odborné činnosti (SVOČ) vypracoval(a) samostatně za použití literatury a zdrojů v ní uvedených. Dále prohlašuji, že práce nebyla ani jako celek, ani z podstatné části dříve publikována, obhájena jako součást bakalářské, diplomové, rigorózní nebo jiné studentské kvalifikační práce a nebyla přihlášena do předchozích ročníků SVOČ či jiné soutěže.

Souhlasím s užitím této práce rozšiřováním, rozmnožováním a sdělováním veřejnosti v neomezeném rozsahu pro účely publikace a prezentace PF UK.

V Praze dne 14.04.2013

Jalůvka, v.r.

.....
Petr Jalůvka

OBSAH

Úvod	1
1. Obecné pozadí věci	2
1. 1. Zopakování některých známých pojmů a souvislostí.....	2
1. 2. Definice sousloví „krok správným směrem“	4
2. Privátní justice v České republice	5
2. 1. Definiční znaky privátní justice	5
2. 2. Současný stav.....	6
2. 3. Možný budoucí a očekávaný vývoj	12
3. Soulad jevu s hodnotami a zásadami právního státu.....	13
3. 1. Privátní justice a princip dělby moci	13
3. 2. Sřet hodnot efektivita vs nestrannost a nezávislost.....	15
Závěr.....	23
Privatizace: Krok přípustný, nevyhnutelný a o to více podmíněný	23
Použité zdroje	24

Poděkování:

Na tomto místě bych rád poděkoval doc. JUDr Karlu Beranovi, Ph.D. za poskytnutí konzultace.

Úvod

Každá doba v lidské historii s sebou nese trendy a projevy, které se z pohledu prostého cítění a vnímání obyčejného člověka jeví jako prostě špatná. V reakci na tuto přetrvávající skutečnost se v představách lidské společnosti objeví a stylizují touhy po vzniku utopické vše dobré komunity existující bez jakýchkoliv vad a umožňující dokonalý lidský život. Dokonalost ovšem neexistuje, lidské společnosti obzvlášť. Fakt nemožnosti dosáhnout dokonalosti v sociálním světě vyplývá ze samé podstaty lidské společnosti jako takové: **Lidská společnost je hodnotová.**

O hodnotách je třeba říct to, co je jejich největší silou i největší slabinou: **Jakákoliv konkrétní hodnota jde málokdy zcela vysvětlit, málokdy lze zcela určit její obsah, a to z důvodu abstraktnosti hodnot.** Např. hodnotu spravedlnost každý z nás nějak intuitivně chápe a uvnitř sebe rozumí, co se pod hodnotou spravedlnosti myslí. Ale vyjádřit ji lidským jazykem, resp. dokonce vědecky definovat v podstatě nelze. Což je jejich lesk i bída: Lesk zejména v tom, že kdyby každý chápal každou hodnotu stejně, ztratilo by se z lidské společnosti to, co jí činí tak jedinečnou, a to diverzita.

Další klíčovou vlastností hodnot je to, že si vzájemně konkurují. Každá jednotlivá hodnota totiž nestojí a neaplikuje se sama o sobě, neboť hodnoty jsou propojené ve vzájemných vazbách, někdy velmi úzkých, jindy velmi intenzivních. Vzájemná konkurence hodnot je potom důsledkem této jejich provázanosti. Přílišná apelace na jednu hodnotu většinou vede k tomu, že jiná hodnota je potlačována, aneb „všeho moc škodí“.

Udělejme ohledně pojmu „hodnota“ závěr: **Hodnoty jsou rámce, dle kterých se hodnotí, jestli něco je nebo není dobré, tedy jestli o to stojí nebo nestojí usilovat. Protože ale hodnoty jsou 1) neurčité a 2) vzájemně si díky provázanosti konkurují, je třeba vždy při hodnocení, jestli něco je nebo není dobré (jestli o něco stojí nebo nestojí usilovat), brát v úvahu celý hodnotový systém.**

Dokonalost tedy potom nemůže existovat v hodnotovém světě, ve kterém se hodnoty vyskytují ve vzájemné konkurenci a kompromisu, kdy se vzájemně vyvažují a neustále se střetávají. **Pointou je ale tvořit optimalizovaný systém, ve kterém všechny hodnoty budou maximálně vyvážené a budou jedna druhou upozadřovat co nejméně.** Ovšem i takovýto systém vypadá jako utopická dokonalost. Zatím se zdá, že model demokratického právního státu je do dnešního dne nejlepším východiskem a nadějí pro nastavení takového systému.

Předmětem této práce bude si položit otázku, zdali jev privatizace justice v České republice v oblasti civilního procesu patří v současné době do požadovaného systému vyvažující hodnoty a jestli vůbec patřit může, tj. jestli zde ten prostor vůbec je.

1. Obecné pozadí věci

1. 1. Zopakování některých známých pojmů a souvislostí

Následující teze jsou stručným vyjádřením snad minimální shody, která panuje ohledně pohledu na pojem práva a jeho účelem a na pojem práva na spravedlivý proces. Mělo by se jednat o vyjádření kontur obecně platných závěrů týkající se této problematiky.

Právo je hodnotový normativní systém, který reguluje chování subjektů (adresátů) práva s cílem zachovávat řád a stabilitu a tím zajišťovat prostředí pro reprodukci společnosti. Kontraktualistické teorie uspořádání společnosti se na společnost dívají jako projev uzavřené společenské smlouvy, jejíž součástí je **delegace moci, resp. vytvoření centra moci v podobě státu**, který na jednu stranu svobodu jedince omezuje, činí tak ovšem v zájmu zachování všeobecného řádu, v němž by se naopak při zachování esenciálních principů a hodnot práva měla svoboda jedince maximalizovat. Děje tak pomocí mechanismu, jehož **podstatou je sice částečné omezení možností jednání jedince zejména právní regulací, ale výměnou za to je díky té samé právní regulaci jedinci poskytováno bezpečí, že jistý komplex jeho subjektivních práv a svobod zůstane vždy zachován**, popř. že jejich porušení ze strany jiné osoby bude reparováno, popř. sankcionováno.

Tím převodovým mechanismem, kterým má být navozován stav právního bezpečí, je institut právní odpovědnost. **Právní odpovědnost je následkem protiprávnosti a její podstatou (funkční metodou) je podmíněné (výskyt protiprávnosti) rozšíření právních povinností odpovědného subjektu o nové (sekundární) právní povinnosti, nejčastěji sankční povahy.** Tou v předchozí větě zmíněnou novou právní povinností ale může být (a často bývá) i pouhá povinnost strpět (*pati*) „asistenci“ v podobě legálního násilí při vynucování primární původně porušené povinnosti. Ovšem samotné uplatnění legálního násilí bývá až druhou složkou, následným krokem, při uplatňování právní odpovědnosti – legální násilí je náplní tzv. přímého donucení, kterému předchází donucení nepřímé, jehož náplní je vůbec samotné vyvození právní odpovědnosti (tento mechanismus je uplatňován především v právu soukromém).

Nepřímé a přímé donucení práva až na vzácné případy (tzv. svépomoc) není v rukách běžných uživatelů práva: Je to právě stát jakožto delegací vytvořené mocenské centrum, které právní odpovědnost realizuje. Pro poskytování této služby je státem vytvářen v právním (právně virtuálním) a fyzickém světě sféra, která plní tento specifický úkol na úseku poskytování ochrany soukromých práv. V právním světě se tato sféra obecně nazývá procesním právem a ve fyzickém světě se tato sféra nazývá soudnictví.

Účelem procesního práva, jehož protějškem v tomto dualismu dělení dle kritéria účelu je právo hmotné, je realizace subjektivních práv a povinností zprostředkovaně prostřednictvím formalizovaného procesu, jehož aktivním účastníkem je skrz soudnictví (moci soudní) stát. Procesní právo je potom souhrnem právních norem tento proces utvářející a regulující. Na soudnictví lze nahlížet ze dvou hledisek: Jednak je to činnost (činnost orgánů moci veřejné sledující spravedlivé rozhodování o tom, co je a co není po právu v individuálních případech a právo také vynucovat), tedy funkční nahlížení, jednak je to systém (organizovaný systém, který vykonává činnost soudnictví), tedy institucionální nahlížení.

Již bylo zmíněno, že každému subjektu práva se garantuje jistý komplex subjektivních práv a svobod¹. Jedním z těchto práv i **právo na spravedlivý proces**, které je zachyceno jak v českém ústavním pořádku, tak i v četných mezinárodních smlouvách, kterými je Česká republika vázána. **Právo na spravedlivý proces je základní právo každého obrátit se stanoveným postupem na nezávislý nestranný soud a žádat efektivní a spravedlivou ochranu svého práva.** Zahrnuje řadu principů a zásad sledující najít rovnováhu mezi co nejširším a co nejspravedlivějším hledáním práva (vyvozování právní odpovědnosti) a zachování funkčnosti systému jako součást funkce státu - zachovávání právního bezpečí. Předchozí větou se myslí to, co již bylo zmíněno výše při popisu procesního práva – stanovený postup (neboli proces) ochrany práva musí být do jisté míry formalizovaný (důvody pro tento požadavek jsou rozličné – kontrolovatelnost, přezkoumatelnost, efektivita apod.), ale ne přeformalizovaný.

Jestliže zde je subjektivní právo každého na spravedlivý proces, tak zde musí být zrcadlová subjektivní povinnost někoho toto právo zrealizovat. Tímto povinným subjektem je stát, kterému tak vzniká **povinnost umožnit realizaci práva na spravedlivý proces, tj. vybudovat a provozovat příslušný systém (soudnictví)**, na který jsou naloženy určité požadavky, zejm. specializace, odbornost a nezávislost, a vytvořit odpovídající legislativu. Soudnictví a procesní právo zde samozřejmě bylo mnohem dříve než právo na spravedlivý proces. Tento institut se stal soudnictví vlastní až s rozvojem tzv. materiálního právního státu, tj. státu, který je podřízen právu, jež je naplněno hodnotami demokracie a hodnotami nadpozitivních základních lidských práv a svobod, jejichž součástí je právě také právo na spravedlivý proces. Tímto by měl být kruh uzavřen.

Je potom na státu samotném, jakým způsobem realizaci práva na spravedlivý proces zajistí. Česká republika zvolila jako jednu z cest právě **privatizaci některých částí (úkolů) soudnictví.**

---

¹ Pro úplnost na okraj této práce je třeba zmínit, že ale obdobně, jako se myslí na základní práva, tak by se mělo myslet a bohužel často se zapomíná na základní povinnosti. Existence základních povinností vyplývá z povahy věci, neboť tam, kde je nějaké subjektivní oprávnění prvního, je vždy i zrcadlová subjektivní povinnost druhého.

1. 2. Definice sousloví „krok správným směrem“

Tématem práce je výskyt jevu privatizace justice (užívám tohoto pojmu *promiscue* s pojmem soudnictví) v českém procesu.

Pojednáváno je pouze o civilním procesu, tedy procesu, který zprostředkovaně naplňuje subjektivní práva a povinnosti v soukromoprávních vztazích. Je to z toho důvodu, že je privatizace (lze také používat pojem outsourcing) se dotýká převážně civilní části procesního práva a justice. Jisté náznaky pronikání tohoto trendu můžeme ale spatřovat v trestním řízení, a to v zavádění institutu tzv. odklonů. „*Odklony v trestním řízení rozumíme zvláštní způsoby trestního řízení, alternativní ve vztahu ke standardnímu projednání věci v hlavním líčení, v rámci nichž je možné trestní věc vyřídít v procesněprávním smyslu stejně plnobodnotně jako ve standardním trestním řízení. Zpravidla se neuplatní stadiium soudního projednání trestní věci.*“² Tento institut v českém trestním procesu podléhá obdobným hodnotovým sporům³, které se vedou v civilním procesu, hovoří-li se o soudnictví. **Kvůli masovosti privatizace v českém civilním procesu bude práce zaměřena pouze na civilní soudnictví.**

Protože je to ochrana subjektivních práv (též jsem použil pojem právní bezpečí), která je stěžejní pro stát, a protože tato ochrana se nyní v prostředí demokratického právního státu projevuje převážně prostřednictvím naplňování práva na spravedlivý proces, **„krok správným směrem“ znamená v kontextu tématu práce vše, co je v souladu a naplňuje právo na spravedlivý proces.** Pro úplnost je třeba uvést, že to není jen právo na spravedlivý proces, které sleduje a naplňuje ochranu subjektivních práv, nýbrž tak dochází celkovým zachováním charakteru České republiky jako demokratického právního státu: Zachováním legality a legitimacy systému práva a předvídatelnosti práva, dobrým výkonem státní správy apod.

---

² Nejvyšší státní zastupitelství České republiky: *Odklony v trestním řízení* [online] © 2012 [cit. 2013-04-05]. Dostupné z: <http://www.nsz.cz/index.php/cs/prubeh-rizeni-v-trestnich-a-netrestnich-vecech/odklony-v-trestnim-izeni>

³ Např.: PIPEK, J.: Oficiální nebo dalekosáhle privatizované trestní řízení. *Právník*, 2000, č. 12, s. 1144–1181

2. Privátní justice v České republice

2.1. Definiční znaky privatizace soudní moci

Pojem privatizace je spojován především s odstátněním majetku, tj. převedením vlastnického práva na nestátní subjekt. V kontextu tématu synonymní pojem outsourcing znamená situaci zajišťování provozu externím subjektem.

Níže uvedené definiční znaky jsou typové, tzn., že při rozhodování o tom, jestli daný konkrétní jev vyjmenovaný níže je skutečně privatizací justice, nerozhoduje o kladné či záporné odpovědi pouhý výskyt definičního znaku (v relaci ANO / NE), ale též míra jeho výskytu, kdy intenzita jednoho může nahradit úplný výpadek jiného definičního znaku.

V této práci se pojednává o, a privatizací (resp. outsourcingem) se myslí, **vyvádění pravomocí státu v oblasti povinnosti zajišťovat realizaci práva na spravedlivý proces mimo státní struktury**, tedy do sféry soukromé, ač toto, jak ukážu níže (bod 3. 1.), není tak úplně pravda. Pravomoc je právní prostředek užívaný veřejnou mocí k naplňování určitého účelu a „*spočívá v oprávnění orgánu vykonávat veřejnou moc. To znamená, že orgán mající pravomoc, autoritativně rozhoduje o právech a povinnostech subjektů, které nejsou v rovnoprávném postavení s tímto subjektem.*“⁴ Tuto pravomoc daný subjekt vykonává ve svěřené působnosti, a to místní, časové, osobnostní a věcné.

Nezbytným definičním prvkem privatizování výkonu státní moci je, že delegovaný subjekt **vykonává tuto činnost za úplatu s cílem dosahovat zisku**. Ryzí privatizací jsou případy, kdy tato úplata je generována z činnosti samé, tedy v podstatě princip, že delegovaný subjekt má „podíl na kořisti“. Delegovaný subjekt potom pracuje na živnostenském způsobu: „*Živností je soustavná činnost provozovaná samostatně, vlastním jménem, na vlastní odpovědnost, za účelem dosažení zisku.*“⁵ Privatizací je ale také situace, kdy stát na základě veřejného tendru vybere poskytovatele určité služby a výherce tendru jí poskytuje za stanovených podmínek, včetně úplaty. Tato druhá situace se nyní v České republice vyskytuje jen v případě institutu doručování, na které má v současné době monopol státní podnik (Česká pošta, s.p.), ale zákon poskytuje prostor, aby tomu tak nebylo a může dojít k liberalizaci poštovních služeb i v této navýsost kvalifikované oblasti.

Méně patrným, ale žádoucím definičním znakem je, že **delegované subjekty vykonávají svěřenou pravomoc v konkurenčním prostředí**, tedy při výskytu svobodné soutěže. Tento prvek v některých případech bývá velmi silný a je na něm ta která delegace v podstatě založená (jako v případě soudních exekutorů), v některých slabý (nápad notáře zastávajícího postavení

---

⁴ HENDRYCH, Dušan, Taisia ČEBIŠOVÁ, Martin KOPECKÝ, Vladimír MIKULE, Richard POMAHAČ, Helena PRÁŠKOVÁ, Josef STAŠA a Vladimír VOPÁLKA: *Správní právo: obecná část*. 8. vyd. Praha: C.H. Beck, 2012, xxxiv, s. 112, ISBN 9788071792543.

⁵ § 2 zákona č. 455/1991 Sb., o živnostenském podnikání (živnostenský zákon) ve znění pozdějších předpisů.

soudního komisaře v řízení o dědictví dle § 175a a násl. občanského soudního řádu je objektivní⁶), přesto činnost, kterou někdo dělá za úplatu, nelze dělat bez „podnikatelského myšlení“, tedy především se snahou o efektivitu. I v případě zmíněné privatizace formou výběru skrz veřejný tendr platí (resp. ve zdravém ekonomickém prostředí by mělo platit), že výherce tendru musí být ve své činnosti co nejlepší, a to z toho důvodu, že výkon činnosti je svěřen zpravidla na dobu určitou, po jejíž uplynutí se vyhláší nový, v němž předchází zkušenost s dosavadním výhercem, pokud se opětovně tendru účastní, by měla hrát svou roli.

Z výše uvedeného tedy plyne závěr, že privatizace soudní moci je **vyvedení a předání částí povinností vyplývajících státu z práva na spravedlivý proces mimo sféru státní do sféry soukromé v podobě delegace pravomocí s tím, že tyto příjemci vykonávají tuto delegaci za úplatu za účelem dosahování zisku a v prostředí konkurence.**

2. 2. Současný stav

Níže jsou uvedeny a konkrétně rozebrány případy privatizace civilního procesu v České republice. Nejprve ale přehled:

A. Notářství

B. Nalézání práva

1. Notářské a exekutorské zápisy s dohodou o přímé / se svolením k vykonatelnosti

2. Rozhodčí řízení

C. Výkon práva (přímé donucení)

D. Další dílčí činnosti

1. Insolvenční správci

2. Mediace

3. Doručování

A. Notářství

Notář je fyzická osoba pověřena notářským úřadem. Tím se rozumí soubor pravomocí k výkonu notářství a další činnosti stanovené zákonem.⁷ „Notářství v tradičním pojetí má zvláštní postavení veřejného úřadu, specializovaného na právní služby v oblasti majetkových vztahů, který je však zároveň

⁶ Viz § 175za zákona č. 99/1963 Sb., občanský soudní řád: Notáři se sídlem v obvodu okresního soudu jsou rovnoměrně pověřováni úkony v řízení o dědictví podle rozvrhu, který na návrh příslušné notářské komory vydá předseda krajského soudu na každý kalendářní rok.

⁷ § 1 zák. č. 358/1992 Sb., o notářích a jejich činnosti (notářský řád) ve znění pozdějších předpisů.

*státem pověřen určitými pravomocemi při zakládání těchto vztahů a poskytování záruk jejich zákonnosti.*⁸ Současná podoba notářství v České republice dle zákona č. 358/1992 Sb., o notářích a jejich činnosti (notářský řád) naplňuje všechny výše uvedené znaky privátní justice. Notáři jsou svěřeny četné pravomoci právě ve smyslu zajišťování legality a právní jistoty. Notářská činnost spočívá zejm. v sepisování tzv. veřejných listin, které z četných ustanovení právního řádu požívají zvláštní postavení.⁹ Speciální místo mezi nimi má notářský zápis se svolením k vykonatelnosti, o kterém se zevrubněji zmíním níže. Notáři při této činnosti neprovádějí rozhodovací činnost ve smyslu výše uvedené definice soudnictví, jedná se ale o **velmi silnou pravomoc**, která napomáhá utvářet právní jistotu a tím chránit subjektivní práva. Tyto listiny **sepisuje za úplatu formou odměny**¹⁰, která je stanovena především procentuálně z tarifní hodnoty, kterou je hodnota úkonu¹¹, a se kterou má notář možnost určitým způsobem manipulovat¹², čehož může využívat v rámci konkurenčního boje. Dále je **sepisuje zcela na žádost**, tudíž je to žadatel, který si vybírá notáře, v čemž se také projevuje prvek konkurence. Již jsem zmínil, že v případě pověřování notářů soudním komisařstvím pro provádění úkonů v řízení o dědictví, přičemž tuto činnost také vykonává za odměnu stanovenou tarifně, zde nedochází k subjektivnímu výběru ze strany účastníků řízení o dědictví, ba právě naopak, nápad je objektivní a zákonný.¹³ Notář je ale povinen jakožto monokratická hlava „svého“ úřad jej řídit tak, aby nápad ze žadatelů i soudu zvládal, pro ten účel musí mít vybudovaný technicko-personální aparát, který něco stojí a z něčeho musí být placen. A co notář bude ve své činnosti úspěšnější, o to větším částka mu zůstane z odměny, která mu ze zákona náleží. **Nelze shledat, že za této konstelace nepostupuje notář jako v soutěžním prostředí s úmyslem vydělávat.**

B. Nalézání práva

Civilní proces se vnitřně dělí do několika druhů, základní dualismus je řízení nalézací a řízení vykonávací. V nalézacím řízení se nalézá, co je a co není po právu.. K privatizaci v oblasti nalézání práva došlo ve dvou níže uvedených oblastech.

B1. Notářské a exekutorské zápisy se svolením k přímé vykonatelnosti

Předně je třeba říci, že exekutorské zápisy s dohodou o přímé vykonatelnosti jsou s účinností od 01.01.2013 minulostí. Novelou exekučního řádu zákonem č. 396/2012 Sb. byla

⁸ BÍLEK, P.: Proč privatizace státních notářství? *Právo a zákonnost*. 1992, ročník XL, č. 8, s. 441-443

⁹ Např. § 134 o.s.ř. nebo § 567 - § 569 zákona č. 89/2012 Sb., občanský zákoník

¹⁰ § 1 odst. 1 vyhlášky Min. spravedlnosti č. 196/2001 Sb., o odměnách a náhradách notářů a správců dědictví

¹¹ § 3 odst. 1 a § 4 odst. 1 vyhlášky Min. spravedlnosti č. 196/2001 Sb., o odměnách a náhradách notářů...

¹² § 9 vyhlášky Min. spravedlnosti č. 196/2001 Sb., o odměnách a náhradách notářů...

¹³ § 175za o.s.ř.

tato pravomoc soudním exekutorům odňata. Vzhledem k tomu, že počet exekutorských zápisů se pohyboval v posledních letech v řádech desetitisíců (Exekutorská komora České republiky uvádí¹⁴ 26.000 tis. pro roky 2011, 2009 i 2008), stojí za to o nich hovořit, neboť se na základě setrvačnosti budou stále jako exekuční tituly objevovat.

Notářské zápisy¹⁵ a exekutorské zápisy¹⁶ se svolením k vykonatelnosti (dále jen zápisy) jsou při splnění zákonem daných podmínek veřejnými listinami, které zákon akceptuje jako exekuční tituly.¹⁷ Podstatou tohoto institutu je, že zápis obsahuje shodná prohlášení účastníků závazkového právního vztahu o uznání závazku a o dohodě o závazku osoby povinné (dlužníka) splnit pohledávku osoby oprávněné (věřitele) se svolením k vykonatelnosti, která znamená svolení osoby povinné pro osobu oprávněnou, aby v případě porušení dohody vtělené v zápise, čímž nastane vykonatelnost zápisu, mohla osoba oprávněná navrhnout exekuci (výkon rozhodnutí) pro vymožení neuhrazeného závazku povinné.

Zápisy jsou privatizací soudní moci pro jejich možnost nahrazovat nalézací soudní řízení, úplatná složka se projevuje v tom, že notář má, jak již bylo popsáno výše, nárok na odměnu, která se vypočítává z výše plnění, které je předmětem zápisu. Je proto v zájmu notáře, aby zápisů sepsal co nejvíce, přičemž jde o úkon na požádání v naprosté většině případů ze strany věřitele (osoby oprávněné), tedy je na aktivitě notáře, aby předvedl, že je v konkurenčním prostředí schopen poskytovat lepší služby než ostatní notáři.

B2. Rozhodčí řízení

Vykonatelný rozhodčí nález je také zákonem kvalifikován¹⁸ jako titul způsobilý být podkladem pro zahájení vykonávacího řízení. Rozhodčí nález je typickým zakončením rozhodčího řízení, „*kteřé lze pokládat za modifikované nalézací řízení.*“¹⁹ Rozhodčí řízení, tedy rozhodování majetkových sporů nezávislými a nestrannými rozhodci je upraveno zákonem č. 216/1994 Sb., o rozhodčích řízeních a výkonu rozhodčích nálezů ve znění pozdějších předpisů (dále též rozhodčí zákon). Podstatou institutu je ta, že svobodným projevem vůle účastníci majetkoprávního vztahu uzavřenou rozhodčí smlouvu, ve kterém se zavážou, že majetkové

---

¹⁴ Exekutorská komora České republiky. *Všechno, co jste chtěli vědět o exekucích, ale báli jste se zeptat...9. díl - zrušení exekutorských zápisů (03.12.2012)* [online] © 2009 – 2013. Dostupné z <http://www.ekcr.cz/1/aktuality-pro-media/962-vsechno-co-jste-chteli-vedet-o-exekucich-ale-bali-jste-se-zeptat-9-dil-zruseni-exekutorskych-zapisu-03-12-2012?w=>.

¹⁵ § 71a a násl. zák. č. 358/1992 Sb., o notářích a jejich činnosti (notářský řád) ve znění pozdějších předpisů

¹⁶ § 78 písm a) a násl. zákona č. 120/2001 Sb., exekuční řád ve znění účinném do 31.12.2012

¹⁷ § 40 odst. 1 písm. d) exekuční řád ve znění pozdějších předpisů, bod 4. čl. IV. „Přechodná ustanovení“ zákona č. 396/2012 Sb.

¹⁸ § 40 odst. 1 písm. c) exekučního řádu, § 274 odst. 1 písm. c) o.s.ř.

¹⁹ SVOBODA, K.: *Nové instituty českého civilního procesu*. Vyd. 1. Praha: Wolters Kluwer ČR, 2012, viii, s. 111 ISBN 978-80-7357-722-3

spory, vyjma zákonem nezpůsobilých, budou rozhodovat rozhodci nebo rozhodčí soud.²⁰ Rozhodčí nálezy jsou předmětem přezkumu soudu jen na návrh strany na zrušení, to jen pro důvody kvalifikované zákonem, které jsou převážně procesní povahy (např. že byl vydán ve věci, o níž nelze uzavřít platnou rozhodčí smlouvu). Zákonem č. 19/12 Sb. novelizující rozhodčí zákon došlo k dlouho žádaným změnám ve vztahu rozhodčího řízení k spotřebitelským závazkům. Mimo jiné se zpřísňují náležitosti pro rozhodčí smlouvu²¹, přidává se oprávnění soudů zrušit zákonnost rozhodčího nálezu nejen pro procesní nedostatky, ale též pro nedostatky hmotněprávní²², atd.

I přes poslední legislativní zpřísnění na úseku rozhodčího řízení se stále jedná o úsek privátní justice. **Jednoznačně jde o delegaci pravomoci státu na úseku nalézání práva na nestátní subjekty. Rozhodci a rozhodčí soudy tak činí za úplatu, která se typicky nazývá rozhodčí poplatek** a který je předmětem rozhodčí smlouvy, ať už je jeho výpočet zmíněn přímo ve smlouvě samotné, nebo je to zakomponováno v pravidlech arbitráže, které rozhodce (rozhodčí soud) používá a které strany mohou přijmout za vlastní.²³ Konkurenční prostředí by se mělo projevovat ve schopnostech rozhodců a rozhodčích soudů rozhodovat kvalifikovaně, tedy v tom, že strany budou vyhledávat rozhodce, který má aparát pro odborné a rychlé rozhodnutí. Sic je pravda, že donedávna bylo spíše kritériem pro výběr rozhodců a rozhodčích při více méně vnučených rozhodčích doložkách, že rozhodce rozhoduje ne podle práva, ale podle svého obchodního zájmu, jelikož výběr rozhodce nebyl ani tak předmětem negociace, neboť smlouvy s rozhodčími doložkami byli (a stále nejspíš jsou) postaveny na principu ber nebo nech být. Je to v tom případě věřitel, který vybírá v podstatě rozhodce, a ten se tak stává obchodním partnerem jedné ze stran sporu.

C. Výkon práva (přímé donucení)

Snad nejkontrastnějším a nejlepším příkladem všech pozitiv a negativ spojených s privatizací soudní moci je již přes deset let trvající outsourcing v oblasti výkonu práva a vykonávacího řízení. Vykonávací řízení přímo navazuje na řízení nalézací a jeho účelem je vykonat právo nalezené v nalézacím řízení (či jinak), které nebylo vykonáno dobrovolně dle exekučního titulu, je-li jeho předmětem nějaké plnění.

S účinností od roku 2002 byl zaveden zákonem č. 120/2001 Sb., o soudních exekutorech a exekuční činnosti (exekuční řád) v právním systému České republiky velmi kontroverzní institut

---

²⁰ §2 rozhodčího zákona

²¹ § 3 odst. 3, 4, 5 a 6 rozhodčího zákona

²² § 31 písm. g) rozhodčího zákona

²³ § 19 rozhodčího zákona

soudních exekutorů, tj. osob, které stát pověřil exekutorským úřadem a které v rámci tohoto pověření provádí zejména nucený výkon exekučních titulů (tzv. exekuční činnost) a další činnost podle zákona.²⁴

Soudní exekutoři nejvýrazněji naplňují definiční prvky privatizace soudní moci: Jsou jim svěřeny rozsáhlé vrchnostenské pravomoci zajišťující naplnění předmětu jejich činnosti (zjednodušeně řečeno od zjišťování²⁵ až po zajišťování²⁶ majetku povinného), je jim dán celý komplex možností užití legálního násilí při výkonu exekuční činnosti. Exekutor vykonává exekuční činnost za úplatu²⁷, která se vesměs odvíjí od jeho úspěchu ve vymáhání předmětné povinnosti, neboť až na vzácné případy hradí náklady exekuce povinný²⁸. Exekutor je tak hmotně zainteresován na vlastním úspěchu a co si nevymůže, to nemá. Jednou z položek nákladů exekuce je odměna exekutora.²⁹ Tato položka byla zřízena zcela jako motivační, neboť výdajová stránka exekuce má své vlastní položky v rámci nákladů exekuce (náhrada hotových výdajů, náhrada za ztrátu času apod.), a je tradičně vypočítávána z předmětu exekuce jako procentuální částka z vymoženého (ne vymáhaného!) plnění.³⁰ Soudního exekutora ve svém návrhu na zahájení vykonávacího řízení (dnešní terminologií exekuční návrh) vybírá osoba oprávněná. Je tedy jen na aktivitě soudního exekutora, aby zajistil takovou funkčnost úřadu, která bude lákat věřitele, aby si pro vymáhání pohledávek vybral právě jeho v konkurenci s ostatními exekutory.

D. Další dílčí činnosti

D1. Insolvenční správci

Institut insolvenčních správců přinesl zákon č. 182/2006 Sb., o úpadku a způsobech jeho řešení (insolvenční zákon) a jedná se o jeden ze subjektů insolvenčního řízení. Insolvenčního správce vybírá soud ze seznamu insolvenčních správců, který vede Ministerstvo spravedlnosti. Insolvenční správce má nárok na odměnu a náhradu hotových výdajů. Tyto položky jsou uspokojovány z majetkové podstaty, pokud ta nestačí, tak ze zálohy na náklady insolvenčního řízení, nakonec, pokud nestačí, hradí tyto položky stát.³¹ Činnost insolvenčního správce v řízení je

---

²⁴ § 1 exekučního řádu

²⁵ §§ 33 - 34 exekučního řádu, který upravuje možnosti soudního exekutora zjišťovat majetek povinného: Tzv. součinnost třetích osob.

²⁶ § 59 exekučního řádu, který vyjmenovává způsoby vedení exekuce.

²⁷ § 3 odst. 1 exekučního řádu

²⁸ § 87 odst. 3 exekučního řádu: Náklady exekuce hradí exekutorovi povinný. VS § 89 věta první exekučního řádu: Dojde-li k zastavení exekuce, hradí náklady exekuce a náklady účastníků ten, který zastavení exekuce zavínil.

²⁹ Hlava VII exekučního řádu: Odměna exekutora

³⁰ § 5 odst. 1 vyhl. MS č. 330/2001 Sb., o odměně a náhradách soudního exekutora

³¹ § 38 insolvenčního zákona: Odměna a náhrada hotových výdajů.

spíše vykonavatelská, než rozhodovací. Insolvenční správce je pro svou činnost sice vybaven určitými pravomocemi (např. možnost žádat o součinnost při zjišťování stavu majetkové podstaty³² nebo možnost popírat přihlášené nevykonatelné pohledávky), ale je ve své činnosti velmi svázaný, a to zejm. dohledem věřitelského výboru. Prvkem řadící správce mezi privátní justici je tak jen to, že stojí mimo struktury státu a jejich částečná zainteresovanost na úspěchu některých insolvenčních řízeních (např. probíhající způsobem zpeněžení majetkové podstaty, neboť v tomto případě se odměna správce počítá ze základu, kterým je částka rozdělované podstaty).

D2. Mediace

Další z alternativní řešení sporů je v českém právním řádu novinka zavedená zákonem č. 202/2012 Sb., o mediaci, s účinností od 01.09.2012. Do nalézacího civilního řízení je zakomponována tzv. soudní mediace: Soud může nařídít setkání se zapsaným mediátorem a po (dočasnou) dobu přerušit řízení.³³ Výsledkem mediace má být mediační dohoda jakožto výsledek snahy dosáhnout smírného řešení mezi stranami konfliktu. Tato není nijak závazná, stát se závaznou může jen v případě, že by byla inkorporována do rozhodnutí soudu. Seznam mediátorů vede Ministerstvo spravedlnosti, které zápis fyzické osoby provede při splnění zákonem daných podmínek, mj. složení zkoušky mediátora. V případě soudních mediací nedošlo k přenesení žádné pravomoci, ale tímto institutem dochází k přenesení před tím povinné smírcí snahy soudu³⁴ na nestátní subjekt.

D3. Doručování

Doručování je zásadní okamžik každé procesu (tedy nejen civilního). Jestliže účelem soudní moci je naplnovat právo na spravedlivý proces každého, jehož součástí je i zásada kontradiktornosti (*Audiatur et altera pars*), je to právě správné doručování účastníkům řízení, které musí proběhnout zcela v souladu s právním řádem a musí být realizováno s náležitou pečlivostí. Doručování probíhá mj. doručování do datové schránky a prostřednictvím doručujícího orgánu, kterým je i poskytovatel poštovních služeb. Jde-li o doručování do datové schránky, je provozovatelem informačního systému držitel poštovní licence.³⁵ Poštovní licence je udělována na základě výběrového řízení, které vyhláší a řídí Český telekomunikační úřad. Od 25.02.2013³⁶ je držitelem poštovní licence opětovně Česká pošta, s.p., která také provozuje systém datových

---

³² § 43 (Součinnost orgánů veřejné správy) a § 44 (Formy součinnosti) insolvenčního zákona

³³ § 100 odst. 3 o.s.ř.

³⁴ § 100 odst. 1 o.s.ř. *in fine*

³⁵ § 14 odst. 2 zákona č. 300/2008 Sb., o elektronických úkonech a autorizované konverzi dokumentů

³⁶ Viz rozh. čj. ČTÚ 562/2013-610/IV., http://www.ctu.cz/cs/download/rozhodnuti_pl_562_2013_610_iv.pdf

schránek. Je to také Česká pošta, s.p., která je provozovatelem poštovních služeb jakožto doručující orgán výhradně využívaným pro doručování. Právě díky tomu, že poskytnutí poštovní licence je předmětem výběrového řízení, jedná se o outsourcing, ale s výhradou, neboť výkon tohoto institutu byl vyveden do rukou osoby zřízené a řízené státem.

2. 3. Možný budoucí a očekávaný vývoj

Další budoucí vývoj je diktován okolnostmi stále se zvyšující agendy soudů ve věcech sporných i nesporných a stále se snižující, resp. nenavýšující se rozpočet v soudnictví. Okresní soudy nyní např. čeká zahlcení ze sporů z poskytování telekomunikačních služeb, které do dnes řešil Český telekomunikační úřad. Dá se očekávat, že stát bude tuto situaci řešit právě privatizací.

V prvé řadě lze ale očekávat zvýšení pravomocí insolvenčních správců, a to z toho důvodu, že způsob řešení dluhů se jasně přelévá ze strany exekučního řešení k insolvenci. Dle údajů Exekutorské komory počet nařízených exekucí klesl v roce 2012 oproti roku 2011 o 120.000 – v roce 2012 bylo nařízeno 820.420 exekucí.³⁷ Dle Přehledu o vyřizování agendy insolvenčního řízení u krajských soudů³⁸, mapující období roku 2012, činil nápad 32.672 případů. Dle statistické ročenky Min. spravedlnosti³⁹ pro rok 2011 činil nápad KS v agendě INS 24.459, pro rok 2010 pak 16.094.

Další východiskem pro privatizaci justice je posílení postavení mediátorů. Již v souvislosti se současným návrhem zákona o soudních mediacích v netrestních věcech padl návrh a byl zde tlak ze strany České advokátní komory, aby mediační dohoda uzavřená mediátorem – advokátem byla uznávaným exekučním titulem: „*Zástupci České advokátní komory prosazovali, aby mediační dohoda sepsaná mediátorem, který je současně advokátem, byla přímo vykonatelná. S tímto řešením však nelze souhlasit do doby, než případně advokáti získají obecnou pravomoc sepsávat zápisy se svolením k vykonatelnosti, kdy náležitosti těchto zápisů budou obecně upraveny.*“⁴⁰ Je jen otázka času, než se podobný návrh objeví znova, a to i v důsledku komparace s úspěchem z hlediska profitu vyhotovitelů notářských a exekutorských zápisů se svolením k vykonatelnosti.

³⁷ Exekutorská komora České republiky. *Počty exekucí klesají (13.3.2013)* [online] © 2009 – 2013. Dostupné z <http://www.ekcr.cz/1/aktuality-pro-media/1086-pocty-exekuci-klesaji-13-3-2013?w=>

³⁸ Ministerstvo spravedlnosti. *Přehled o vyřizování agendy insolvenčního řízení u KS (soud I. stupně). Přehled : ČESKÁ REPUBLIKA. Tabulka č. 62. Datum od/do: 01.01.2012 / 31.12.2012.* Dostupné online na http://cslav.justice.cz/InfoData/servlet/FileServlet?tabulka=ccav_dokument_sestavvy&sloupec=obsah_dokumentu_html&where=id_dokumentu%20=%20569777&typSloupec=html&fileName=null

³⁹ Ministerstvo spravedlnosti. *Statistický přehled soudních agend. První část. Rok 2010. Statistický přehled soudních agend. První část. Rok 2011.* Dostupné online na <http://cslav.justice.cz/InfoData/statisticke-rocenky.html>

⁴⁰ Parlament České republiky. *Sněmovní tisk č. 426/0. Vládní návrh zákona o mediaci a o změně některých zákonů.* [online] Poslanecká sněmovna, 6. volební období, od 2010 [cit. 2013-04-08]. Dostupné z <http://www.psp.cz/sqw/text/orig2.sqw?idd=72721>

3. Soulad jevu s hodnotami a zásadami právního státu

Meritum práce se nachází v této kapitole. Již výše jsem definoval, že při hledání odpovědi na otázku, jestli daný jev je krokem správným směrem, bude prubířským kamenem souladnost jevu s právem na spravedlivý proces. Tento test by ale nemělo cenu dělat, pokud by zde byl jiný zjevný důvod, pro který by privatizace soudní moci byla neústavní. Z tohoto pohledu se jeví nutné porovnat delegování státní moci na soukromé subjekty z hlediska principu dělby moci. Následně provedu rozbor z pohledu práva na spravedlivý proces, v jehož rámci jev vyvolává třenicí mezi zásadou efektivitivy a zásadou nestrannosti a nezávislosti.

3. 1. Privátní justice a princip dělby moci

Dělba moci a v ní uplatňovaný princip brzd a rovnovah je jednou ze základních záruk a podstatnou náležitostí demokratického charakteru státu a je proto třeba důsledně dbát o její zachovávání. Dělba moci je vertikální s horizontální. Vertikální dělba moci je dělení státu na centrální státní moc a moc veřejných samospráv, zejména územních. Horizontální dělba moci je rozdělení jednotlivých pravomocí do složek moci zákonodárné, výkonné, soudní (dovozována je ještě moc kontrolní a bankovní). Zdrojem veškeré státní moci je lid a vykonává jí právě prostřednictvím tří (pěti) již zmíněných složek. Ohledně soudní moci potom Ústava stanovuje, že jí vykonávají jménem republiky nezávislé soudy. Listina základních práv a svobod hovoří o tom, že domáhat se práva lze u nezávislého a nestranného soudu, u jiného orgánu jen ve stanovených případech. Jednotlivé projevy privátní justice nejsou orgány veřejné moci, aspoň ne v tom pravém slova smyslu. A nakonec je nutné zmínit vypočtenost veřejnoprávních nároků, tedy možnost státní moc uplatňovat jen v případech, mezích a způsoby, které stanoví zákon. A stát explicitně dovolení delegovat státní moc mimo své struktury nemá, naopak spíše zákonodárce v případě delegování soudní moci postupuje *contra verba legis*.

V konturách výše uvedených ústavních mezí se tedy zdá, že samotný akt delegace není možný. Z toho vyplývají dvě roviny tohoto problému: A. Může stát provést samotný akt delegace / přenosu? B. Může soudní mocí disponovat někdo jiný/ něco jiného než soudy?

A. Může stát provést samotný akt delegace / přenosu?

Dělba moci, jak již bylo zmíněno, je velmi důležitá pro zachování demokratického charakteru státu. Je to ale jen jedna ze složek komplexního systému utvářející demokratický právní stát. Listina základních práv a svobod (a další části ústavního řádu) obsahují obšírný seznam hodnot a principů, které demokratický právní stát vytvářejí a státní moc je povinna se snažit o zachování a naplňování všech. To vyžaduje vytváření kompromisů mezi těmito složkami

a jejich vyvažování. Stát je tedy zatížen povinností naplňovat právo na spravedlivý proces každého a v souvislosti s tím je nutné zmínit, že vykonávání právní povinnosti je okolností vylučující protiprávnost. Jestliže dochází ke kolizi dvou svou silou na roveň postavených hodnot (principů), musí se provést test proporcionality - jestliže stát realizuje privatizaci státní moci, o které ví, že vede k požadovanému účelu (test vhodnosti), tedy naplňování práva na spravedlivý proces, a ví, že požadovaný účel nelze naplnit jinou cestou, který nepoškozuje kolidující hodnotu (test potřebnosti), vlastní test proporcionality potom vychází pro provedení privatizace, neboť outsourcing, ač jde naskrz dělbě moci, protože vytváří mocenské centrum tzv. privátní justice, neohrožuje demokratické zřízení České republiky. **Ovšem podmíněně, neboť v testu proporcionality v tom užším slova smyslu je ukrytý imperativ optimalizace, tedy nutnosti nastavit systém tak, aby kolidující hodnota byla poškozována (v tomto případě se více hodí pojem ohrožována) co nejméně. Tou podmínkou je, že privátní justice zůstane pod plnou kontrolou a jurisdikcí justice státní.** Samotný akt delegace soudní moci tedy ústavně možný je, ale podmíněně: Privátní justice musí zůstat podřízená justici státní, čímž zůstane zachována dělba státní moci jako podstatná náležitost demokratického právního státu. Pro úplnost je třeba uvést, že přesným obsahem této podmínky není jen formální podřízení, nýbrž i výkon dozorových pravomocí a důsledné vymáhání odstraňování nedostatků.

B. Může soudní mocí disponovat někdo jiný / něco jiného než soudy?

Druhá otázka zní, jestli může soudní mocí disponovat (vykonávat jí) někdo jiný, než nezávislé soudy, a to proti vyjádření obsažené v čl. 81 Ústavy.⁴¹ Pozitivní odpověď dovozují na základě odpovědi na otázku A., kde bylo vysvětleno, za jakých podmínek je možné vytvořit privátní justici jakožto mocenské centrum disponující delegovanou státní mocí. Vznik privátní justice, která v civilním procesu plní některé úkoly vyplývající z povinnosti státu dopřát každému právo na spravedlivý proces a která je pod kontrolou nezávislých soudů, totiž posouvá význam pojmu „soudní moc“ vyjádřený v předmětném ustanovení Ústavy do poněkud nové roviny, kterou je vykonávání kontroly nad privátní justicí, jejímž zprostředkovaným způsobem se soudní moc také projevuje. Dalším argumentem pro pozitivní odpověď výše uvedené otázky je charakter, jaký příjemci delegované státní moci získávají. Tito příjemci sice stojí mimo struktury státu a státní moc je díky svěřeným pravomocím přinášena k nim, díky aktu delegace se z nich ale stávají orgány veřejné moci *sui generis* také: Jsou vázáni právními normami procesního práva a z jejich rámce nesmějí vykročit, tedy při výkonu svěřené pravomoci pro tyto příjemce odpadá možnost jednat podle legální licence. Když se v předchozí větě vyjádřená skutečnost propojí s

---

⁴¹ Čl. 81 Ústavy: Soudní moc vykonávají jménem republiky nezávislé soudy.

judikaturou Evropského soudu pro lidská práva (ESLP) k výkladu článku 6 odst. 1 Úmluvy o ochraně lidských práv a základních svobod, který upravuje právo na spravedlivý proces, věc se ocitá v novém světle. Předmětný článek hovoří také pouze o soudu zřízeným zákonem, ovšem judikatura dovodila, že článek 6 odst. 1 Úmluvy svým ustanovením, které stanovuje „*nutnost „projednání věci soudem zřízeným zákonem“ zajišťuje, aby soudní orgán v demokratické společnosti nebyl v diskreci exekutivy, ale byl upraven právními předpisy, které vycházejí ze zákonodárského procesu parlamentu. Soudní orgán je ve své podstatě definován svou judikační funkcí, ze které vyplývá rozhodování o věcech v jeho kompetenci v souladu s právními pravidly a v řízeních provedených podle předepsaného postupu.*“⁴² **ESLP tak dochází k závěru, že pojem soud není myšlen institucionálně, nýbrž funkčně, tedy soudem je jakákoliv instituce, která v souladu s právními pravidly procesního práva rozhoduje o právech a povinnostech. Důležité je, aby z hlediska dělby moci, soud byl vždy mocensky oddělen od moci zákonodárné a výkonné, což v případě privátní justice lze zajistit, např. právě dohledem ze strany státních nezávislých soudů.**

3. 2. Střet hodnot efektivita VS nestrannost a nezávislost

Právo na spravedlivý proces je základní právo každého obrátit se stanoveným postupem na nezávislý nestranný soud a žádat efektivní a spravedlivou ochranu svého práva. V této základní definici jsou přímo vyjádřeny tři základní zásady, které jsou tomuto právu vlastní a bez nichž by právo na spravedlivý proces tímto právem nebylo: Nezávislost, nestrannost a efektivita. Tímto se samozřejmě zásady spravedlivého procesu nevyčerpávají, ale tyto jsou ty stěžejní v souvislosti s privatizováním soudní moci v civilním procesu.

A. Nestrannost a nezávislost

Požadavek na nezávislost a nestrannost vyplývá jednak z práva na spravedlivý proces a jednak z principů dělby moci. To druhé již bylo projednáváno výše. Z hlediska spravedlivého procesu je zde požadavek, aby rozhodování o subjektivních právech a povinnostech v individuálních případech (či řešení dalších právních otázek, kterým justice musí čelit při zajišťování právního bezpečí) probíhalo **podle práva, tj. podle zájmů a hodnot práva a spravedlnosti, a ne podle partikulárních zájmů jednotlivců (skupin) a utilitárně**. Proto je na soudce jako na vykonavatele soudní moci nakládána povinnost nestrannosti a nezaujatosti soudce (= nepodjatost). Nestrannost znamená, že soud nestrání cizímu zájmu. Nezaujatost

---

⁴² Evropský soud pro lidská práva. *Případ Coëme a další v. Belgie*. Rozsudek ze dne 22. června 2000. [online] HUDOC [cit. 2012-04-08]. Bod 98 a 99. Dostupné z: <http://hudoc.echr.coe.int/sites/eng/pages/search.aspx?i=001-59194>

znamená absence vlastního soudcovy zájmu ve věci, o které rozhoduje. V České republice máme striktní pojmání: Je-li zde důvodná okolnost zpochybňující soudcovu nezájatost, je zde důvod vyloučení soudce (či jiného pracovníka soudu) z věci. V legislativě realizující privatizaci soudní moci je vždy na jednotlivé složky privátní justice nakládána povinnost, resp. požadavek nepodjatosti, zde uvádím některé příklady:

- Ust. § 5 odst. 1 zákona o mediaci: Mediátor odmítne uzavření smlouvy o provedení mediace, jestliže se zřetelem na jeho poměr k věci, ke stranám konfliktu nebo k jejich zástupcům **je tu důvod pochybovat o jeho nepodjatosti**.
- V případě soudních exekutorů má věc několik rovin - Ust. § 29 odst. 1 exekučního řádu: Exekutor je vyloučen z exekučního řízení, jestliže se zřetelem na jeho poměr k věci, k účastníkům exekučního řízení nebo k jejich zástupcům **je tu důvod pochybovat o jeho nepodjatosti**. § 2 odst. 1 e.ř.: **Exekutor vykonává exekuční činnost nezávisle**. Odst. 2: Exekutor je povinen vykonávat svědomitě své povolání a při jeho výkonu a v občanském životě se zdržet všeho, co by mohlo narušit důstojnost exekutorského povolání nebo ohrozit důvěru v **nezávislý, nestranný a spravedlivý výkon exekuční činnosti**. Ust. § 12 e.ř. (slib exekutora): „...při výkonu exekuční činnosti budu postupovat nezávisle a spravedlivě...“
- Ust. § 8 odst. 1 rozhodčího zákona: Rozhodce je vyloučen z projednávání a rozhodnutí věci, jestliže se zřetelem na jeho poměr k věci, k účastníkům nebo k jejich zástupcům **je tu důvod pochybovat o jeho nepodjatosti**.
- Ust. § 5 odst. 1 notářského řádu: Činnost notáře vykonává notář za úplatu. a při jejím výkonu je nezávislý. Ust. § 9 odst. 2 notářského řádu (slib notáře): „...V notářské činnosti budu postupovat nestranně a nezávisle.“

Závěr je jednoznačný: Privátní justice je povinna při výkonu delegovaných pravomocí postupovat nezávisle a nestranně, čistě jen podle práva, tj. podle zájmů a hodnot práva a spravedlnosti, a ne podle partikulárních zájmů jednotlivců (skupin) a utilitárně.

B. Efektivita

Požadavek efektivy je součástí zásady hospodárnosti, což je **povinnost postupovat a rozhodnout rychle, tj. bez zbytečných průtahů, a levně, tj. bez zbytečných nákladů**. Efektivita soudnictví a ochrany subjektivních práv je dále vitálně napojena na požadavek vymahatelnosti práva a na požadavek právní jistoty a důvěry adresátů práva v právo samotné. Pokud soudnictví nebude naplněno požadovanou efektivitou, hrozí, že vymáhání práva přejde ze sféry státní a regulované do sféry neřízené a nebezpečné svépomoci, resp. svévole.

Celé privatizování justice v civilním procesu je motivováno právě snahou o zefektivnění předmětné delegované oblasti. A to ze dvou stran: Jednak jde o snahu co nejlevněji odbřeňovat stále se zvětšující zatížení státní justice. Předmětná levnost spočívá v tom, že příjemci delegované pravomoci jsou hmotně zainteresováni na jejím výsledku (zejména soudní exekutoři), popř. že požadovanou službu platí žadatel (zejména u notářů). A jednak jde o snahu, aby daná předmětná činnost byla vykonávána co skutečně nejlépe, což je požadavek, jak ukazuje obecná zkušenost se státním aparátem, který není možné v prostředí byrokraticky založených institucí naplnit. Předmětná preciznost v poměru s cenou by měla být dosahována konkurenčním prostředím v kombinaci s hmotnou zainteresovaností složek privátní justice.

C. Test proporcionality střetávajících se hodnot

Je to ale hmotná zainteresovat adresátů delegace státní moci, díky níž padá otázka, jestli privatizace soudní moci v civilním procesu je krokem správným směrem. Nejsilněji lze ten problém sledovat u soudních exekutorů a rozhodců, pro **které často jedna ze stran přestává být pouhým účastníkem a stává se ve skutečnosti obchodním partnerem**, a to v situaci, kdy tato strana zajišťuje exekutorovi (rozhodci) pravidelný přísun nových případů, ze kterých exekutor (rozhodce) žije. V takové chvíli lze těžko hovořit o nestrannosti a nezávislosti. Obdobný problém se dotýká i notářů při sepisování notářských zápisů se svolením k vykonatelnosti. Pro vyřešení této otázky nezbývá, než přistoupit k testu proporcionality:

Test, zdali zvolená metoda dosahuje požadovaného účelu, tj. dosažení efektivity, hovoří pro privatizaci. Zejména v oblasti výkonu rozhodnutí je vidět obrovský kvantitativní posun ve vymahatelnosti práva oproti stavu před vznikem instituce soudních exekutorů. „V roce 2012 vzrostl počet ukončených exekucí, a to na 352.000. Ve srovnání s rokem 2011 jde o přírůstek ve výši 64.000, s rokem 2010 dokonce o 150.000. Jde o jednoznačně pozitivní ukazatel, který vítají nejen věřitelé. „Ukazuje se, že soudní exekutoři zajišťují vymahatelnost práva v České republice efektivně a schopně. Dostali jsme se na úroveň západoevropských států, kde vymahatelnost činí 40 procent. Nechali jsme zapomenout na éru před rokem 2001, před vznikem soudních exekutorů, kdy vymáhání pohledávek zajišťovaly jen soudy, ovšem s úspěšností kolem tří procent,“ upřesňuje Mgr. David Koncz, viceprezident Exekutorské komory. Exekucí ukončených vymožením evidujeme 212.000, zastavením 127.000.“⁴³

Test, zdali požadovaného účelu nelze dosáhnout cestou jinou, nepoškozující kolidující hodnotu (neustrannost a nezávislost), je již sporný. Soudní moc v civilním procesu je mimo soudy vyváděna v důsledku toho, že tyto neplnily své úkoly. Prof. Alena Winterová toto komentuje v době těsně před účinností exekučního řádu následujícím způsobem: „Jestliže justice nerealizuje

⁴³ Exekutorská komora České republiky. *Počty exekucí klesají (13.3.2013)* [online] © 2009 – 2013. [cit. 2013-04-08]. Dostupné z <http://www.ekcr.cz/1/aktuality-pro-media/1086-pocty-exekuci-klesaji-13-3-2013?w=>

*(anebo jen nedostatečně, anebo jen s malým efektem) část své pravomoci, totiž výkon svých rozhodnutí, je její povinností především vysvětlit, co jí v tom brání, za jakých podmínek... ..by mohla stav exekučního řízení zlepšit, popř. co se bez celkové změny společenského klimatu zlepšit asi nepodaří.*⁴⁴ Je tedy otázka, jestli zvolená metoda není používána předčasně, bez toho aby se nejprve pokusily provést změny ve státní justici samotné, a až teprve po případném neúspěchu přistoupit k tak problematickému kroku, jakým outsourcing je. Na jednu stranu je zde již zmíněná obecná zkušenost, že vykonávali nějakou činnost státní aparát, nedosahuje výkon této činnosti takových výsledků, jako když to dělá soukromník, který je závislý na svém vlastním snažení, ale za to při motivován, protože když se snaží dobře, dostává více. Na druhou stranu je celkem snadné se strefovat do soudů, že v období let 1989-2001 nedokázaly efektivně vymáhat právo (provádět výkony rozhodnutí dle hlavy VI. o.s.ř.), když právní i funkční prostředky pro tuto činnost jim zůstávaly prakticky stejné, jako měly v době před rokem 1989, kdy ovšem hospodářský život nebyl tak komplikovaný a dynamický, jako v prostředí tržní ekonomiky. **Právní úprava výkonů rozhodnutí dle občanského soudního řádu snahu soudů při vymáhání pohledávek přímo odsuzovala k neúspěchu.** Co se přinejmenším mohlo při přijímání exekučního řádu v roce 2001 učinit, tak to, aby soudy měly k dispozici stejné prostředky, jako mají soudní exekutoři.

V tomto bodě při testu potřebnosti privatizace dostává poměrně těžkou ránu z hlediska naplnění práva na spravedlivý proces. Domnívám se ovšem, že privatizací přinášené prvky, tj. hmotná zainteresovanost a konkurenční prostředí, vedou k požadovaným výsledkům efektivity. Použití metody ale mělo a má být podmíněno uplatněním skutečného a materiálního dozoru: Prvoplánově mělo být při vytváření privátní justice nastaven její vztah ke státní justici tak, že privátní justice měla být efektivním vykonavatelem svěřené činnosti, ke které dostala státní moc a hmotnou zainteresovanost, a státní justice plným dozorcem výkonu svěřené činnosti ze strany justice privátní, která by poškozovanou nezávislost a nestrannost vymáhala. Při tomto nastavení systému metoda outsourcingu testem potřebnosti prochází. Příklad soudních exekutorů ukazuje, že se touto cestou zpočátku nešlo: Až do 31.12.2007 vykonávala dohled nad činností exekutora a nad vedením exekutorských úřadů čistě jen Exekutorská komora ČR a Ministerstvo spravedlnosti, těžištěm dozoru ale byla zejm. Komora.⁴⁵ Každopádně dohled ze strany státní justice byl možný až od 26.06.2009, kdy státní dohled na činností soudního exekutora začal vykonávat v plné šíři předseda okresního soudu, co jehož obvodu byl exekutor jmenován, v jednotlivé věci též předseda okresního soudu, který exekutora pověřil provedením exekuce.⁴⁶ Tyto dohledové změny byly součástí novelizujícího zákona č. 183/2009 Sb., který získal

⁴⁴ WINTEROVÁ, A.: Exekutor živnostníkem?. *Právní praxe*. 4621998115-118, s. 115-118

⁴⁵ § 7 exekučního řádu ve znění účinném do 31.12.2007

⁴⁶ § 7 odst. 6 exekučního řádu ve znění účinném od 26.06.2009

populární název sankční novela exekučního řádu a kterým zákonodárce rázně reagoval na neutěšené podmínky v samosprávě a dozoru soudních exekutorů. Další významnou změnou v tomto ohledu bylo přenesení kompetence soudit exekutory za kárné delikty na Nejvyšší správní soud obdobně, jako tomu je v případě soudců a státních zástupců, a to s účinností od 01.11.2009 novelizujícím zákonem č. 286/2009 Sb., který získal populární název střední novela exekučního řádu.

Mnou výše zmíněná nutnost založit vazby mezi privátní a státní justicí tak, že státní justice má mít úlohu vrchního hlídače a tuto svou úlohu má opravdu materiálně vykonávat, není ani tak reakcí na problémy outsourcingu při testu potřebnosti, ale spíše vyplývá z imperativu optimalizace (příkaz, aby, když už dochází ke kolizi stejně silných zásad a hodnot, byla zvolena taková cesta, která tuto kolizi co nejvíce zahladí), jakožto součást testu přiměřenosti v užším slova smyslu. Když se ale vezmou všechny současné složky privátní justice v České republice, problém nezávislosti a nestrannosti za situace, kdy se jeden z účastníků činnosti privátní justice zároveň stává privátní justicí obchodním partnerem, vyvstává jen rozhodců, notářů při sepisování notářských zápisů s přímou vykonatelností a soudních exekutorů. Tedy v rozdílných fázích civilního soudního procesu: U prvních dvou případů při nalézání práva, v třetím případě při výkonu práva. A systém privátní justice je možno dále optimalizovat.

D. Příklady možné optimalizace

Jde-li o notářské zápisy s přímou vykonatelností, jejich problematičnost nespočívá ani tak v narušené nezávislosti a nestrannosti vyhotovitele zápisu. Zápisy o dohodách o závazcích mezi osobou povinnou a oprávněnou jsou relativně jednoduchým úkonem, který je sepisován podle šablony: Rekapitulace dluhu – uznání dluhu – dohoda o novaci dluhu – dohoda o zaplacení dluhu – vyslovení souhlasu s přímou vykonatelností. Problém nastává v situaci, kdy se tento úkon činí s osobou povinnou, která není schopná buď posoudit oprávněnost výše dlužné částky nebo není schopná posoudit důsledky prováděné novace závazku (např. přidání dalších sankčních složek). V případě prvního problému ale nevidím rozdíl mezi vydáním platebního rozkazu, který je sice vydáván na základě návrhu žalobce, který je nějakým způsobem odůvodňován, a sepsáním notářského zápisu. Bylo pro vymahatelnost práva neprůchozí, kdyby měl právní řád chránit osoby, které se ve svých závazcích, uzavřené na základě autonomie vůle, ztratily. U takových osob jistě hrozí, že budou vydány na pospas podvodníkům, kteří jejich zmatků využijí a budou na nich nárokovat neexistující závazky, tato situace ale zcela překračuje možnosti jakékoliv justice, ať už privátní nebo státní, a jde o problém sociální. Možným řešením by bylo, kdyby **součástí zápisu byl hmotněprávní titul pro závazek v zápise uplatňovaný,**

neboť nyní stačí důvod jen uvést, ne jej prokázat. **Tím by se mohla částečně vyřešit kompletní fiktivnost nalézání práva, ke které při sepisu zápisů dochází.** V případě druhého problému (neschopnosti posoudit zápisem nabízenou novaci a její důsledky) by bylo řešením, a budu na něj ještě odkazovat, aby **exekuční tituly vytvářené privátní justicí, nevykonávala zase privátní justice** (tedy soudní exekutoři) nebo před jejich uplatněním by bylo povinné srovnávat souladnost sepsané dohody s hmotným právem (např. dobrými mravy). Jinak při této činnosti zde prostor pro druhého účastníka poškozující závislost a strannost v podobě obchodního partnerství prvního účastníka s notářem není.

Poněkud rozdílná situace je u arbitráží, které jsou modifikovaným sporným řízením. Účastník, který není pro arbitra obchodním partnerem, zde neprojevuje svou svobodnou vůli o dohodě o předmětném závazku. Rozhodce má skutečně nalézat právo a ve svém rozhodování mít na mysli pouze právo (notářské zápisy nejsou rozhodnutím notáře, jsou to „pouhé“ záznamy). V takovém případě nejde zajistit, aby rozhodce takto opravdu činili, leda by se nastavil systém, že rozhodce, kterému jsou jeho rozhodčí nálezy neustále rušeny, neboť rozhoduje jednostranně, by ztratil způsobilost k rozhodování. Tento systém je ale nerealizovatelný, neboť fakt „rozhodování jednostranně“ by musel být předmětem prokazování. Přijatelnější se jeví pokračující trend zpříšňování arbitrážního řízení ve vztahu k spotřebitelským právním vztahům. Zpříšňující novela č. 19/2012 Sb. účinná od 01.04.2012 nebyla ze strany justičně gesčních orgánů ještě vyhodnocena, pokud by ale nestačila, **nejlepším řešením by bylo vyloučit arbitrážní řízení pro spotřebitelské právní vztahy zcela** a některá dnešní zpříšňující opatření, užívaná nyní pro spotřebitelské závazky, použít pro arbitráž jako takovou.⁴⁷

Ani u soudních exekutorů mnoho prostoru pro povinného poškozující závislost a strannost soudního exekutora z titulu obchodního partnerství s oprávněným není. Exekutorské exekuce jsou dlouhodobě a trendově stále zpříšňovány a svazovaný pravidly procesního práva. Soudní exekutor má stále mnoho prostoru při výkonu exekuční činnosti, ale prostor, ve kterém by se mohla projevat jeho podjatost vůči oprávněným, velký není. Jsou zde ustanovení exekučního řádu, ve která platí jak pro osobu povinnou, tak pro osobu oprávněnou a při jejich použití se může soudní exekutor zachovat jinak k oprávněnému, než jak by se zachoval vůči povinnému, ale moc jich není. Za všechny např. ust. § 55 odst. 3 exekučního řádu. Ten stanovuje, že podá-li účastník návrh na zastavení exekuce, vyzve soudní exekutor ostatní účastníky, ať se ve lhůtě k návrhu vyjádří, pokud tak neučiní, presumuje se *ex lege* jejich souhlas a je-li souhlas všech,

---

⁴⁷ Velmi zajímavé je v ohledu možnosti podjatosti z důvodu obchodního partnerství arbitra a jedné ze stran např. ust. § 8 odst. 3 arbitrážního zákona: *Při rozhodování sporů ze spotřebitelských smluv je rozhodce povinen před zahájením projednávání věci stranám sdělit, zda v posledních 3 letech vydal nebo se podílel na vydání rozhodčího nálezu nebo zda je rozhodcem v dosud neskončeném rozhodčím řízení ve sporu, jehož účastníkem byla či je některá ze stran.*

exekutor exekuci zastaví. Lze si těžko představit situaci, kdy povinný podá zjevně bezdůvodný návrh na zastavení exekuce a oprávněný se zapomene na výzvu soudního exekutora vyjádřit, tudíž nastává situace presumovaného souhlasu. Takový věřitel by potom byl následným usnesením o zastavení exekuce, pokud jeho absence vyjádření nebyl úmysl, nejspíš hodně překvapen. V takovém případě soudní exekutor zřejmě zvolí takový postup, že se s oprávněným neformálně spojí, připomene mu situaci a případné zmeškání lhůty k vyjádření nějak kreativně vyřeší, např. antidatovaným osobním doručením, které se prokazuje podacím razítkem na podatelně soudního exekutora. Když se to srovná s postavením osob povinných, tak si lze zase těžko představit, jak soudní exekutor neformálně obvolává povinné a připomíná jim uplynutí nějaké procesní lhůty a případně její zmeškání podobně kreativním způsobem řeší (v exekučním řízení nelze zmeškání lhůty prominout⁴⁸). Případné vychýlení vah směrem k oprávněným při vedení exekuce je potom ale dorovnáváno výkladem ustanovení exekučního řádu o obraných prostředcích povinných, o kterých platí, že jestliže je k nim ze strany soudního exekutora vysloveno jakékoliv negativní stanovisko, ať už meritorní (zamítnutí) nebo nemeritorní (odmítnutí, např. pro neurčitost nebo nesrozumitelnost), soudní exekutor vždy postoupí obranný návrh povinného spolu s exekučním spisem exekučnímu soudu k rozhodnutí.

Exekutorskou exekuci provázejí jiné excesy, které mají souvislost s hmotnou zainteresovaností soudního exekutora na výsledku exekuce, ale jednoduchými korektivy právního řádu, které mohly být zavedeny okamžitě, když se příslušné problémy objevily, tyto nešvary šlo odstranit. Za všechny postačí tři příklady:

- 1) Vymáhání závazků stejných účastníků v rozdělených exekučních řízeních: Tento nešvar, známý zejm. v souvislosti s vymáháním pokut za jízdu v hromadné dopravě na černo a vedoucí k několika násobnému vymáhání vysokých nákladů exekuce, když šlo v podstatě o jednu práci, je s účinností od 01.01.2013 vyřešen povinným spojování exekucí *ex lege*, jsou-li vedeny u stejného exekutora, popř. na návrh povinného u exekučního soudu, jde-li o bagatelní pohledávky vymáhané u jiných exekutorů nebo postoupené.⁴⁹ Bohužel ale ne se zpětnou účinností.
- 2) Počítání odměny exekutora ze základu, do které se započítávaly i náklady exekuce: Tato forma anatocismu, který je obvykle nepřipustný, vedla k tomu, že soudní exekutor mohl uměle navyšovat náklady exekuce (např. v položce ztráty času) a tím si navyšoval i svou odměnu. S účinností od 01.01.2013 je toto zakázáno.⁵⁰ Umělé navyšování nákladů v položkách hotových

---

⁴⁸ § 35 odst. 5 exekučního řádu

⁴⁹ § 37 odst. 3 a 4 exekučního řádu

⁵⁰ § 5 odst. 1 *in fine* vyhlášky MS č. 330/2001 Sb., o odměně a náhradách soudního exekutora

výdajů, podpoložce cestovních náhrad⁵¹, a v položce náhrady času⁵² je také s účinností od 01.01.2013 omezeno zastropováním účtovatelných částek. Bohužel ale ne se zpětnou účinností.

3) Nepřiměřenost postupu soudního exekutora: Soudní exekutor je zavázán imperativem přiměřenosti⁵³, tedy pokud to nebrání účelu exekuce, musí vyzkoušet prvotní měkké způsoby provedení exekuce, až teprve potom může přejít na problematictější, co základních práv a svobod více zasahující.

Testem proporcionality v užším slova smyslu tedy metoda privatizování justice v civilním soudnictví projde, pokud by systém byl dle imperativu optimalizace nastaven tak, aby nedocházelo ke zjevným excesům. Privátní justice, pro kterou se jeden z jejich uživatelů stane obchodním partner, bude méně nezávislá a nestranná, než justice státní, u které k tomuto docházet nebude, systém lze ale racionálními úpravami nastavit tak, aby tato strannost a závislost nebyla poškozující v míře, která přeroste výhody, jež privátní justice přináší z hlediska hodnoty efektivity.

---

⁵¹ § 13 odst. 6 vyhlášky MS č. 330/2001 Sb., exekuční tarif

⁵² § 14 odst. 1 vyhlášky MS č. 330/2001 Sb., exekuční tarif

⁵³ § 58 odst. 2 exekučního řádu

Závěr

Privatizace: Krok přípustný, nevyhnutelný a o to více podmíněný

Důvod, proč jsem v úvodu práce hovořil poměrně dlouze o hodnotách a jejich vyvažování, se projeví až nyní v tomto závěru. Metoda zvyšování efektivity civilního procesu formou privatizování soudní moci s sebou přináší úbytek na jiných hodnotách práva na spravedlivý proces. Tento úbytek je ale možno optimalizovat, a to jednak vybudováním systému vzájemných vztahů mezi státní a privátní justicí tak, aby státní justice měla možnost privátní justici a její kroky kontrolovat, aby tuto kontrolu opravdu vykonávala, a to nejen jako kontrolu následnou (na zavolání účastníka, který podává stížnost na konkrétní postup), ale i jako kontrola preventivní a průběžná. Pokud by stát nebyl schopen vykonávat ani účinnou kontrolu nad privátní justicí, bylo by to dvojí selhání státu, neboť v první řadě stát selhává na poli efektivity samotné (i když toto tvrzení je spíše důsledkem obecné zkušenosti s tím, jak stát a jeho byrokracie pracuje) a druhé řadě selže právě na poli „pouhého“ dozoru. Dalším krokem k optimalizování úbytku na jiných hodnotách práva na spravedlivý proces na úkor efektivity, kterou privátní justice přináší, by bylo vnitřní nastavení systému privátní justice, neboť díky provedení delegace státní moci stává podřízenou zákonu a může činit jen to, co jí právní řád umožní. I to je možné, jak jsem se snažil ukázat na navrhovaných korektivech ve věcech arbitrářů a notářských zápisů se svolením k vykonatelnosti, např. ztížením přímého donucení exekučních titulů, které privátní justice vyprodukuje.

Zvyšující se komplikovanost sociálního prostředí a snižující se rozpočty státních institucí povedou k tomu, že po efektivitě a hospodárnosti celkově, bude stále větší poptávka a jelikož metoda privatizace se ukázala v tomto ohledu jako účinná, bude to právě tato metoda, která bude převážně používána. O to více se ale bude muset vytvářený systém optimalizovat, tj. podmínit tak, aby všechny hodnoty, které se právu spravedlivý proces podílejí, byly vyváženy.

Za výše uvedených podmínek se potom privatizace státní moci v civilním procesu jeví jako krok správným směrem, protože výrazně naplňuje hodnotu efektivity bez neúměrného poškozování ostatních v právu na spravedlivý proces obsažených hodnot a principů.

Zdroje

Internetové:

Web Nejvyššího státního zastupitelství (www.nsz.cz)
Web Exekutorské komory České republiky (www.ekcr.cz)
Web Českého telekomunikačního úřadu (www.ctu.cz)
Web Ministerstva spravedlnosti (www.justice.cz)
Web Poslanecké sněmovny Parlamentu České republiky (www.psp.cz)
Web Databáze rozhodnutí ESLP (www.hudoc.echr.coe.int)

Knižní:

HENDRYCH, Dušan, Taisia ČEBIŠOVÁ, Martin KOPECKÝ, Vladimír MIKULE, Richard POMAHAČ, Helena PRÁŠKOVÁ, Josef STAŠA a Vladimír VOPÁLKA.: *Správní právo: obecná část*. 8. vyd. Praha: C.H. Beck, 2012, xxxiv, ISBN 9788071792543.
SVOBODA, K.: *Nové instituty českého civilního procesu*. Vyd. 1. Praha: Wolters Kluwer ČR, 2012, viii, s. 111 ISBN 978-80-7357-722-3

Články:

PIPEK, J.: Oficiální nebo dalekosáhle privatizované trestní řízení. *Právník*, 2000, č. 12, s. 1144–1181
BÍLEK, P.: Proč privatizace státních notářství? *Právo a zákonost*. 1992, ročník XL, č. 8, s. 441-443
WINTEROVÁ, A.: Exekutor živnostníkem?. *Právní praxe*. 4621998115-118, s. 115-118

Právní předpisy:

Zákon č. 1/1993 Sb., Ústava České republiky
Zákon č. 455/1991 Sb., o živnostenském podnikání (živnostenský zákon)
Zákon č. 99/1963 Sb., občanský soudní řád
Zákon č. 358/1992 Sb., o notářích a jejich činnosti (notářský řád)
Zákon č. 89/2012 Sb., občanský zákoník
Zákon č. 216/1994 Sb., o rozhodčích řízeních a výkonu rozhodčích nálezů ve znění pozdějších předpisů
Zákon č. 120/2001 Sb., o soudních exekutorech a exekuční činnosti (exekuční řád)
Zákon č. 182/2006 Sb., o úpadku a způsobech jeho řešení (insolvenční zákon)
Zákon č. 202/2012 Sb., o mediaci
Zákon č. 300/2008 Sb., o elektronických úkonech a autorizované konverzi dokumentů

Vyhláška Ministerstva spravedlnosti č. 196/2001 Sb., o odměnách a náhradách notářů a správců dědictví
Vyhláška Ministerstva spravedlnosti č. 330/2001 Sb., o odměně a náhradách soudního exekutora